

ARVOKKAAT TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

- Tuura -alue
- Natura 2000 -alue

0 500 m

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/10
 Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

2465000 2466000 2467000 2468000 2469000

7598000
7597000
7596000

7598000
7597000
7596000

KONTIOROVA

Enontekiö

Tietokantatunnus: TUU-13-177

Arvoluokka: 4

Muodostuma: Tuulikerrostuma

Pinta-ala: 444,0 ha

Korkeus: 341 m mpy.

Karttalehti: 2813 02

Alueen suhteellinen korkeus: 31 m

Muodon suhteellinen korkeus: 2,5 m

Sijainti: Muodostuma sijaitsee Enontekiön keskiosassa, Leppäjärveltä noin kahdeksan kilometriä lounaaseen.

Geologia

Muodostuma on Kontiorovan harjun ja luoteesta Kursujärven kautta laskeneen jääjärven purkauosuoman suulle kerrostuneen deltan pinnalle kerrostunut tuulikerrostuma. Mannerjäätikön reunan perääntyessä alueelta noin 10 200 vuotta sitten (Johansson et al. 2005) Kontiorovan alueelle syntyi Palojoen jääjärvi (Kujansuu 1967, Johansson 2005), johon purkautui luoteesta korkeammalla tasolla ollut jääjärvi. Purkauosuoman suulle Kontiorovan harjun liepeille kerrostui jääjärven delta hietaisesta hiekasta. Jäänreunan peräännyttyä alueelta lounaaseen jääjärven pinta laski, jolloin deltan ja siihen liittyvien jääjärvisuomien pinnat kuivuivat ja ne joutuivat alttiiksi jäätikön reunaan myöten puhaltaneille voimakkailla länsiluoteisilla tuulilla. Tuuli kuljetti irrottamaansa ainesta ja kerrosti siitä suuntautumattomia tai heikosti suuntautuneita dyynikumpuja ja muodoltaan kehittyneitä ja hyvin kehittyneitä dyyniselänteitä. Dyyniselänteet ovat laajakaarisia U:n muotoisia paraabelidyyniä, jotka avautuvat kohti niiden kerrostumisvaiheessa vallinneiden tuulten tulosuunta eli länsiluodetta. Dyynien kaakon ja idänpuoleiset suojasivurinteet ovat jyrkempiä ja korkeampia kuin tuulenpuoleiset länsiluoteiset vastasivurinteet. Dyyniselänteiden pituus on yleensä 200-400 metriä ja toisiinsa kytkeytyneiden dyyniselänteiden pituus 700-800 metriä. Dyyniselänteiden korkeus muodostuman alueella on yleensä noin 1-4 metriä. Paraabelidyynien länsiluoteisten vastasivurinteiden edustalla on yleisesti tuulen synnyttämiä ja kasvillisuuden peittämiä kulutus- eli deflaatiopainanteita. Osa niistä on soistunut ja osassa on myös lampia ja pieniä järviä.

Biologia

Alueella ei ole tehty kasvillisuusinventointia. Aluetta peittävät enimmäkseen varttuneet, kuivan kankaan ja koivun sekaiset mäntymetsät. Paikoin puusto on hyvin harvaa. Länsiosassa on enemmän tunturikoivikoita (Suomen maanpeite 2006, ilmakuva, Metsähallituksen kuviotiedot, peruskartta).

Maisema ja muut arvot

Muodostuma-alueen mataluudesta ja peittävästä puustosta johtuen tuulikerrostumat hahmottuvat vain lähiympäristön soille, järville ja Palojoelle. Muodostumalta avautuu järvi- joki- ja suomalaisema lähiympäristöön. Kaukonäkymiä muodostumalta ei alueen mataluudesta johtuen avaudu. Dyynikumpujen ja selänteiden muotojen ja suuntauksen vaihtelut yhdessä niiden välissä olevien osittain soistuneiden ja lampien peittämien kulutuspainanteiden kanssa luovat monimuotoisuutta alueen sisäiseen maisemaan.

Kirjallisuus:

Johansson, P. (toim.) & Kujansuu, R. (toim.); Eriksson, B., Grönlund, T., Kejonen, A., Maunu, M., Mäkinen, K., Saarnisto, M., Virtanen, K. & Väisänen, U. 2005. Pohjois-Suomen maaperä : maaperäkartojen 1:400 000 selitys. Summary: Quaternary deposits of northern Finland - explanation to the maps of Quaternary deposits 1:400 000. Geologian tutkimuskeskus. Espoo. 236 p.

Johansson, P. 2005. Jääjärvet. Teoksessa: Johansson, P. (toim.) & Kujansuu, R. (toim.) 2005. Pohjois-Suomen maaperä : maaperäkartojen 1:400 000 selitys. Geologian tutkimuskeskus. Espoo. 127-149.

Kujansuu, R. 1967. On the deglaciation of western Finnish Lapland. Bulletin de la Commission Géologique de Finlande 232. 98 s.

Suomen maanpeite 2006. CLC2006 maankäyttö/maanpeite - tulkittu satelliittikuva-aineisto. Suomen ympäristökeskus.